

ANIQ FANLARNI O'QITISHDA MUSTAQIL TA'LIMNI TASHKIL ETISH

*Namangan davlat pedagogika instituti "Aniq fanlar" kafedrası o'qituvchisi
Maxsudova Shohsanam Muzaffarxo'jayevna
E-mail. shohsanammaxsudova@gmail.com*

Annotatsiya: Ushbu maqolada oliy ta'limda aniq fanlarni o'qitishda mustaqil ta'limni tashkil etish muammosining nazariy tahlili bayon qilingan. Unda ilmiy-metodik manbalarga tayanib, mavjud ilmiy adabiyotlar asosida muammo tahlil qilingan va aniq fanlarni o'qitishda mustaqil ta'limni rivojlantirishning bugungi kundagi holatidan kelib chiqib, zarur xulosalar chiqarilgan.

Kalit so'zlar: mustaqil ta'lim, mantiqiy fikrlash, metodlar va yechimlar

Аннотация: В данной статье описан теоретический анализ проблемы организации самостоятельного образования при преподавании конкретных предметов в высшей школе. Проанализирована проблема на основе научно-методических источников, на основе существующей научной литературы, а также исходя из современного состояния развития самостоятельного образования в преподавании конкретных предметов, сделаны необходимые выводы.

Ключевые слова: самостоятельное обучение, логическое мышление, методы и решения

Annotation: This article describes a theoretical analysis of the problem of organizing self-education when teaching specific subjects in secondary school. The problem is analyzed based on the main scientific and methodological sources, the main existing scientific literature, as well as the outcome of the current state of development of independent education in the teaching of specific objects, and the necessary conclusions are drawn.

Keywords: independent learning, logical thinking, methods and solutions

Kirish. Aniq fanlar ta'lim jarayonida talabalarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirish, muammolarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantirish va amaliy tajribalarni o'zlashtirishga yordam beradi. Biroq, aniq fanlarni o'qitishda mustaqil ta'limni tashkil etishning o'ziga xos qiyinchiliklari mavjud. Mustaqil ta'lim, talabalarga o'z bilimlarini mustahkamlash, yangi ma'lumotlarni o'zlashtirish va ularni amaliyotda qo'llash imkonini beradi. Ushbu maqolada aniq fanlarni o'qitishda mustaqil ta'lim jarayonida mavjud muammolar, ularni hal qilish yechimlari va takliflar ko'rib chiqiladi.

Muammolar. Aniq fanlarni o'qitishda talabalarning aniq fanlarni o'zlari mustaqil o'rganishlari biroz qiyin bo'lishini hisobga olsak, ularning mustaqil ta'limga bo'lgan qiziqishini kamaytiradi. Aniq fanlarni talabalar o'zlari mustaqil o'rganishlarini oshirish uchun ko'proq interaktiv va qiziqarli metodlarni qo'llash zarur.

Resurslar va materiallarning yetishmasligi. Mustaqil ta'limni amalga oshirish uchun yetarli resurslar va materiallar mavjud emas. Talabalar uchun kerakli kitoblar, ma'lumotlar va boshqa yordamchi materiallar ko'pincha ta'lim muassasalarida mavjud emas. Bu o'z navbatida talabalarning bilim olish jarayonini cheklaydi.

Ta'lim metodlarining yetarlicha samarali bo'lmashligi. Aniq fanlarni o'qitishda foydalaniladigan metodlar ko'pincha talabalarning ehtiyojlariga mos kelmaydi. Traditsion usullar bilan o'qitish, mustaqil ta'limni qo'llab-quvvatlamaydi. Yangi va interaktiv o'qitish metodlarini joriy etish talabalarni yanada faol va mustaqil o'rganishga undaydi.[1]

O'qituvchilarning tayyorgarlik darajasi. O'qituvchilarning malakasi va tajribasi mustaqil ta'limni samarali tashkil etishga to'sqinlik qiladi. Ba'zi o'qituvchilar mustaqil ta'lim jarayonini boshqarish uchun zarur bilim va ko'nikmalarga ega emaslar. O'qituvchilarning o'z bilimlarini yangilash va zamonaviy metodlarni o'rganishlari muhimdir.

Mustaqil ta'limni baholashdagi muammolar. Mustaqil ta'lim jarayonini baholash murakkabligi, talabalarning real bilim va ko'nikmalarini aniqlashda muammolar keltirib chiqaradi. Odatda, baholash an'anaviy usullar bilan amalga oshiriladi, bu esa talabalarning individual yondashuvini hisobga olmaydi.

Yechimlar. Talabalarni mustaqil ta'limga jalb qilish uchun ularni fanga bo'lgan qiziqishini oshiruvchi metodlar va usullar qo'llanilishi zarur. Talabalarga loyihalar berish, ularning ijodkorligini rag'batlantiradi. Shuningdek, talabalarni o'zaro hamkorlikka jalb qilish muhimdir.

Zamonaviy ta'lim resurslarini joriy etish. Ta'limda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish talabalarning mustaqil ta'limini yanada samarali qilish imkonini beradi. Onlayn resurslar, videodarslar va interaktiv materiallar mustaqil o'rganishga yordam beradi. Ta'lim muassasalari onlayn platformalar orqali talabalarni qo'llab-quvvatlashi zarur.[3]

Ta'lim metodologiyasini takomillashtirish. Aniq fanlarni o'qitishda o'qituvchilar yangi ta'lim metodlarini joriy etishlari lozim. Muammoni ularga berib, muammo asosida o'qitish, loyiha asosida o'rganish va interaktiv darslar samarali bo'lishi mumkin. Bu metodlar Talabalarning bilimlarini mustahkamlash va ularni amaliyotda qo'llashga yordam beradi.

O'qituvchilarni qayta tayyorlash. O'qituvchilarni mustaqil ta'limni tashkil etish bo'yicha muntazam ravishda qayta tayyorlash dasturlarini o'tkazish zarur. Bu ularning malakasini oshiradi va ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlarni qo'llashga yordam beradi.

Mustaqil ta'lim jarayonini baholash tizimi. Mustaqil ta'lim jarayonini baholash tizimini joriy etish zarur. Bu tizim talabalarning o'z bilimlarini baholashga, ularning qiyinchiliklarga duch kelganda yordam berishga va mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Takliflar. Mustaqil ta'lim dasturlari yaratish. Oliy ta'lim muassasalari talabalarga mustaqil ta'lim uchun dasturlar va loyihalar ishlab chiqishlari lozim. Bu dasturlar talabalarga o'zlarini rivojlantirish va mustaqil ishlash imkonini beradi. Shuningdek, dasturlarni o'qituvchilar bilan birgalikda ishlab chiqish muhimdir.

Talabalarni qo'llab-quvvatlash tizimlari. Talabalar uchun mentorlik dasturlari yoki yordamchi guruhlar tashkil etish muhimdir. Bunday tizimlar talabalarga o'z bilimlarini mustahkamlash va qiyinchiliklarga duch kelganda yordam beradi. Talabalarni qo'llab-quvvatlash muassasalari o'rtasida hamkorlikni talab etadi.

Onlayn va offlayn resurslar integratsiyasi. O'qituvchilar onlayn va offlayn ta'lim resurslarini birlashtirish orqali talabalarning o'rganish jarayonini yanada samarali qilishlari mumkin. Bunday integratsiya talabalarga kerakli materiallarni topishga va mustaqil o'rganishga yordam beradi.[2]

O'quv muhitini yaxshilash. O'quv muhitini yaxshilash uchun talabalarning ijtimoiy va psixologik ehtiyojlarini inobatga olish zarur. Sog'lom va qulay o'quv muhiti mustaqil ta'lim jarayonlari uchun yaratishimiz kerak.

Xulosa. Aniq fanlarda mustaqil ta'limni tashkil etish o'quvchilarning kelajakdagi muvaffaqiyatlari uchun muhim omil bo'lib, bu jarayonda o'qituvchilar o'quvchilarga ko'mak berishlari zarur. Mustaqil ta'limning kelajagi nafaqat shaxsiy rivojlanish va ta'lim olish uchun, balki jamiyatning intellektual va ijtimoiy o'sishiga ham katta hissa qo'shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Muzaffarxo'jaevna, M. S. (2023). DIFFERENSIAL TENGLAMALAR FANINI O'QITISHDA PEDAGOGNING KASBIY KOMPETENTSIYASINI RIVOJLANTIRISH MUAMMOSINING NAZARIY TAHLILI. JOURNAL OF INNOVATIONS IN SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL RESEARCH, 6(12), 74-78.
2. Turdaliyeva, N. A., & Eshnazarova, M. Y. (2024). ZAMONAVIY ELEKTRON TA'LIM: INTERAKTIV PLATFORMALAR VA MOSLASHUVCHAN YONDASHUVLAR. SUSTAINABILITY OF EDUCATION, SOCIO-ECONOMIC SCIENCE THEORY, 2(23), 36-38.
3. Muzaffarkhujayevna, M. S. (2021, December). ISSUES OF TEACHING MATHEMATICS IN SECONDARY SCHOOLS. In Archive of Conferences (pp. 69-70).